

Innst. S. nr. 286

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 71 (2002-2003)

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til inngåelse av avtale med Det europeiske fellesskap (EF) om utvidet handel med landbruksvarer etter EØS-avtalens artikkel 19

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I henhold til EØS-avtalens artikkel 19 skal Norge og EU med to års mellomrom gjennomgå vilkårene for handelen med basis landbruksvarer (melk, kjøtt, grønnsaker mv.) med sikte på en gradvis liberalisering. Forhandlingene skal i henhold til artikkel 19 skje innenfor rammen av partenes respektive landbrukspolitikk, og videre reduksjoner av handelshindringer skal skje på gjensidig fordelaktig basis.

I 1995-1997 ble det ført forhandlinger om gjensidig økt markedsadgang mellom Norge og EU i henhold til artikkel 19. Høsten 1997 kom Norge og Kommisjonen fram til en avtale som Kommisjonen la fram for medlemsstatene. Utkastet ble ikke godkjent av disse. En hovedårsak var at EUs medlemsstater fant at konsesjonene som var gitt fra norsk side ikke var tilstrekkelige. I tillegg hevdet enkelte, bl.a. Sverige, at avtalen ikke var tilstrekkelig balansert medlemsstatene imellom.

Forhandlingene om artikkel 19 ble gjenopptatt våren 2002. Den 18. desember 2002 kom Norge og Kommisjonen til enighet om utkast til en avtale. Avtalen ble senere forelagt EUs medlemsstater i Rådets EFTA-gruppe som gav sin tilslutning til innholdet i avtalen.

Artikkel 19-avtalen skal etter planen bli iverksatt fra 1. juli 2003. Det legges til grunn at halvdel av kvantumet i artikkel 19-kvotene skal fordeles for 2. halvår 2003 (prorata-basis).

Forhandlingsresultatet vil innebære en økning av handelen med enkelte landbruksprodukter mellom EU og Norge. Sentrale elementer i avtalen er kjøtt og ost. For kjøttprodukter er det lagt opp til en gjensidig tollfri

kvote på til sammen 800 tonn. For ost legges det opp til en gjensidig økning av eksisterende ostekvote til et samlet kvantum på 4 000 tonn. Hele ostekvoten blir tollfri. For både kjøtt og ost vil dette innebære noe økt konkurranse på hjemmemarkedet, men samtidig også en bedring av norske bedrifters eksportmuligheter til EU.

Også for grønnsaker, frukt, bær og grønne planter innebærer forhandlingsresultatet etablering av gjensidige tollfrie importkvoter. EU gis også andre konsesjoner som innebærer fortrinn til det norske markedet framfor andre stater, men uten at importen kommer til erstatning for norsk produksjon. For noen produkter vil slike tollreduksjoner gi billigere import til fordel for norsk næringsmiddelindustri og forbrukere. Her kan nevnes tollfrie kvoter for eplejuice, potetflak til industriformål, såfrø, høy, bacon crisp og epler (før norsk sesong).

Det forventes at en vesentlig del av den økte norske eksporten som følge av avtalen, vil gå til våre nabostater. I avtalen er det således også gitt norske konsesjoner som er av spesiell interesse for våre nabostater. Det legges bl.a. opp til en tollfri kvote på 150 tonn for import av kjøttboller.

Det vises for øvrig til kapittel 3 i proposisjonen som omtaler innholdet i avtalen nærmere.

Avtalen innebærer etablering av 19 nye importkvoter til Norge. Regjeringen legger opp til at 12 av de 19 nye kvotene fordeles ved auksjon, 2 fordeles etter søknadstidspunkt, mens det er en særskilt fordelingsmekanisme for ostekvoten. Fordelingen av de resterende 4 kvotene vil bli regulert i andre forskrifter.

Avtalen vil kreve endringer i to forskrifter administrert av landbruksdepartementet.

Arbeidsomfanget er ifølge avtalen ikke beregnet eksakt, men det må påregnes noe merarbeid for Statens landbruksforvaltning som er ansvarlig for forvaltningen.

Gjennomføring av auksjoner for noen av de nye kvotene vil gi noe inntekter, men kvotenes størrelse og

erfaring fra auksjoner så langt tilsier ikke at dette vil utgjøre større beløp.

Tollkonsesjonene som følger av avtalen vil medføre et årlig provenytap for staten i størrelsesorden 60 mill. kroner. Det endelige beløpet vil avhenge av i hvilken grad de nye importkvotene utnyttes.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, lederen Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg og Gunhild Øyangen, fra Høyre, Julie Christiansen, Inge Lønning, Oddvard Nilsen og Finn Martin Vallersnes, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund og Christopher Stensaker, og fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun og Lars Rise, samtykker til at det inngås en avtale med Det europeiske fellesskap (EF) om utvidet handel med landbruksvarer etter EØS-avtalens artikkel 19. Flertallet har merket seg det fremforhandlede forhandlingsresultatet.

Komiteen viser til at stortingsproposisjonen om inngåelse av avtalen ble fremmet i statsråd 6. juni 2003, og referert i Stortinget 10. juni 2003. Komiteen har videre merket seg at avtalen etter planen skal bli iverksatt fra 1. juli 2003. Komiteen vil påpeke at følgene av dette er at det ikke er tilstrekkelig tid for å gå inn på alle sider i forhold til gjennomføringen av avtalen i norsk rett. Når det gjelder den konkrete gjennomføringen av avtalen, hvor det bl.a. legges opp til at auksjonsprinsippet benyttes, vil komiteen be Regjeringen komme tilbake til Stortinget med dette på en egnet måte, hva gjelder frukt- og grøntområde. Komiteen vil for øvrig understreke at gjennomføringen av avtalen først og fremst er et nærings- og forbrukerspørsmål.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin Halvorsen og Bjørn Jacobsen, og fra Senterpartiet, Åslaug Haga, vil vise til at den inngåtte avtalen bidrar til en vridning i tollregimene på landbruksvarer i Norges dis-

favør. Selv om det åpnes for økt eksport av norske produkter til EU-markedet, vil dette i praksis kun være en teoretisk mulighet, mens økt import av matvarer til Norge i høyeste grad vil være en realitet.

Disse medlemmer vil påpeke at dette vil forsterke den allerede eksisterende ubalansen i landbruksvarehandelen mellom Norge og EU. Resultatet av disse forhandlingene innebærer en forskyvning i denne ubalansen i EUs favør på mer enn 200 mill. kroner. Disse medlemmer vil vise til at denne belastningen er det norske matprodusenter som må bære.

Disse medlemmer stiller seg svært undrende til norske myndigheters forhandlingsstrategi i denne saken. Det er direkte uklokt å ensidig redusere 127 tollposisjoner ved behandling av statsbudsjettet for 2003 i en situasjon hvor Norge går inn i store og omfattende forhandlinger om reduksjon av tollbestemmelser både innenfor EØS-området og WTO. Her viser disse medlemmer også til endringene i reisegodsforskriftene som også bidrar til å svekke beskyttelsesvernet for norsk landbruk.

Disse medlemmer mener ubalansen i forhandlingsresultatet er i strid med ordlyden i EØS-avtalens artikkel 19 om at tollreduksjoner skal være gjensidig fordelaktige.

Disse medlemmer vil derfor ikke samtykke til at det inngås en avtale med Det europeiske fellesskap (EF) om utvidet handel med landbruksvarer etter EØS-avtalens artikkel 19.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker til inngåelse av avtale med Det europeiske fellesskap (EF) om utvidet handel med landbruksvarer etter EØS-avtalens artikkel 19.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 17. juni 2003

Thorbjørn Jagland
leder

Gunhild Øyangen
ordfører